

Dankwoord 11
Voorwoord *door Jos Vander Velpen* 13

Inleiding 21

Deel 1. Jongeren en de stad 27

1. Jong zijn in de stad 31

Jong zijn in de stad anno 2014 31

De rol van de ouders 32

Opvoeding is ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid 33 De publieke ruimte

36 Hangjongeren 38 Mogen kinderen nog spelen? 39 GAS-boetes 40

De socio-economische context 42

Kinderarmoede 42 Onderwijs 44 Arbeidsmarkt 44 Huisvesting 45 Gezondheid 46

Uitdagingen 47

Breken met het middenklassenideaal 48 Vertrekken van de jongeren zelf 49 Ervaring

en intuïtie centraal stellen 50 Rolmodellen 51 Ruimte voor verbeelding 52

2. Brusselse jongeren 55

Huidige situatie 56

Historische achtergrond 60

Industriestad 60 Verkleuring en verarming 61

Probleemjongeren 63

Etnie, cultuur en religie 63 Structurele problemen 64

De kijk van de ander 65

Politici en het beleid 66 De media en de publieke opinie 67 Stereotypes en

stigmatisering 70

Deel 2. Het neoliberalisme 73

3. Neoliberalisme voor dummies 77

Vrijheid 77

Oude overheid versus nieuwe overheid 78 Competitie 80

De neoliberale markteconomie 83 Het neoliberalisme als systeem 87

4. De opkomst van het neoliberalisme 91

De crisis van 1973-1974: het neoliberalisme komt op snelheid 91 *It's much*

more than the economy, stupid! 93 Neoliberalisme in crisis 95 De banken

96

Besparingsdrift in Europa 99

5. De stad en het neoliberalisme 103

De eeuw van de stad 104

Af bouw welvaartsstaat, opkomst strafstaat 105 Toenemende uitsluiting

en ongelijkheid 107 Werkloosheid en werkende armen 109

Deel 3. Gevolgen van het neoliberalisme 113

6. Afbouw van de welvaartsstaat 117

De hoogdagen van de welvaartsstaat 117

Het stakingsrecht 118 Sociale afbraak in Griekenland 119 De arbeidersbeweging 121

Het Marshallplan 122 De welvaartsstaat wankelt 123

Welvaartsstaat in crisis 125 Afbouw 125

Verlaging van de uitkeringen 127 Gezondheidszorg 128 Lokale besparingen 129 De

staat zet een stapje terug 130

Wat rest er nog voor de staat?

131 Psy-wetenschappen 132 Farma-industrie 133

7. Uitsluiting en ongelijkheid 135

De malaise van uitsluiting en ongelijkheid 135

Armoede 136 Eigen schuld, dikke bult 137 Littertekens van armoede 139 Neoliberale recepten voor armoede 141 Inkomensongelijkheid 142

Ongelijkheid binnen het onderwijs 145

Sociale mix 148 De universiteit als bedrijf 151

8. Herstructureren van de arbeidsmarkt 153

Jongeren op de arbeidsmarkt 154

Herstructureren volgens de neoliberale logica 155

De schoonmakers van de NMBS 155 Mini-jobs 157

Als het regent in Duitsland, druppelt het in België 159

Kapitalisme doodt 160

'Kerkhofdienst' in de City 162

McDonaldsjobs 163

Ford Genk 164

De chantage van multinationals 165

Postindustrialisering 167

Flexicurity 167 Onzekerheid 169 Mensbeeld 170

9. Individuele verantwoordelijkheid 173

Studietoelage te laat aangevraagd ? Pech 174 Werklozen doodpamperen 176

Deel 4. De strafstaat 181

Femme de la Rue 183

10. Criminaliseren van de uitgesloten 187

Criminaliteit 187

Dalende criminaliteitscijfers 187

De Verenigde Staten van Amerika: het land van de gevangenen 190 Europa in de ban van de VS 194

Sociale problemen criminaliseren 195

Actieve strafstaat 195 Mensen zonder papieren straffen 197 Verbod op bedelarij 198

Gevangenisarbeid 199 Publieke opinie 200

11. Het spektakel van de multolerantie 205

Veiligheid 205

Van herintegratie naar straffen 207 Het verklikmodel van procureur Dams 208

Vreemde nummerplaten 209 'Islamitische lente' 210 Controlemaatschappij 212 *Big*

Brother is watching you 214

Nultolerantie 215

Nultolerantie in Brussel 215 Nultolerantie in Antwerpen 218

12. De neoliberale strafstaat 221

Media 221

Politiek 223

Stop- and-frisk 224

Politie 225

Gemeenschapsgerichte politiezorg 226 Als burgers zelf politieagent spelen 228

Politiegeweld 229 Racisme bij de politie 231

Justitie 233

GAS als mirakeloplossing 234 Sociaal zwakkeren straffen 236 Klassenjustitie 237

Interneringen 240 Privatiseringen 241 Gevangenisindustrie 244 Detentiehuizen 245

De neoliberale strafstaat 247

Een andere weg inslaan 250

Deel 5. Aanzet tot alternatieven 253

13. Positieve voorbeelden 257

Tewerkstelling 257 Coöperatieven 258 Huisvesting 260 L'Espoir 260

De eerste Community Land Trust op het Europese vasteland 261 Sociale huisvesting 263

Leegstaande panden 263

Onderwijs 264

Meertaligheid 264 Brussels onderwijs 266 Ongelijkheid aanpakken 267 Utopisme of realisme 268

Financiering 269

Tobintaks 270 Europa in Brussel 271 Een Marshallplan voor Brussel 271

14. Een andere dan de kapitalistische bril 275

Marx is terug 275

Het kapitalisme in vraag durven stellen 277 Arbeidsherverdeling 278

Een economie op maat van de noden en behoeften van de burgers 279 Zelfbeheer 279

Directe democratie 280

Constructief links project 282

Uitdagingen 283

Epiloog 285

Noten 291

Bibliografie 313